

Referat wygłoszony w dniu 9 kwietnia 2025 r. na posiedzeniu Komisji  
Prasoznawczej Oddziału PAN w Krakowie

**prof. dr hab. Lidia Michalska-Bracha**

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Instytut Historii Wydziału Humanistycznego

ul. Uniwersytecka 17, 25-406 Kielce e-mail:

[lidia.bracha@ujk.edu.pl](mailto:lidia.bracha@ujk.edu.pl)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0691-7429>

### **Lwowskie środowisko dziennikarzy (lata 70-80. XIX w.) - sylwetki zapomnianych.**

Przedmiotem moich zainteresowań jest środowisko dziennikarzy, publicystów, redaktorów skupionych wokół czołowych lwowskich tytułów prasowych w pierwszych dekadach autonomii galicyjskiej. Przy czym wpisuję to zagadnienie w szerszą problematykę badawczą, jaką jest dla mnie rola postyczniowej emigracji w życiu społeczno-politycznym Galicji II połowy XIX wieku. Próbuję szukać odpowiedzi na pytania, na ile społeczno-polityczna aktywność nie tak dawnych jeszcze uczestników powstania styczniowego i emigrantów, którzy po powrocie do kraju współtworzyli od końca lat 60. i 70. XIX wieku galicyjskie elity, wpływała na ideowy kształt i profil ówczesnej prasy lwowskiej. W swoich rozważaniach koncentruję jednak uwagę nie na próbie nakreślenia portretu zbiorowego tego środowiska ale na studium przypadku. Skupiam się na wybranych postaciach (np. Agaton Giller), biografiach osób nieco zapomnianych, które poprzez działalność publicystyczną i społeczno-polityczną aktywność w latach 70-80. XIX wieku nadawały ton takim tytułom prasowym jak „Gazeta Narodowa” czy „Ruch Literacki”.

---

Podjmowały także bardzo istotne dyskusje na temat potrzeby powołania do życia w Galicji nowego „pisma patriotycznego, wolnościowego”.

Zaobserwowanie tych mechanizmów możliwe jest dzięki głębszej analizie aktywności wydawniczej i publicystycznej Agatona Gillera (1831-1887), powstańca 1863 roku i emigranta, wydawcy i publicysty, działającego w Galicji w latach 1871-1878 oraz 1884-1887.